

59 הגמרא דנה דבברי רבי יוחנן הסובר שמחזיקים טומאה ממקום
60 למקום. מקשה הגמרא: וימי מְחִיזְקִינָן - וכי מחזיקים טומאה ממקום
61 למקום, וְהִתְנַן במשנה (טהרות פ"ה מ"ז), אם נָגַע בְּאֶדָם אָחֵר
62 בְּלִילָה, וְאִינוּ יוֹדְעֵי אִם אוֹתוֹ שֶׁנִּגַּע בוֹ הִיָּה חַי אִם מֵת, וְלִמְחֹר
63 הַשָּׂבִים וּמִצְאָו מֵת, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר אֶת הַנוֹגֵעַ, וְחֻכְמִים מְטַמְּאִין,
64 שְׂבָל הַטְּמֵאוֹת דְּנִים אוֹתָן בְּשַׁעַת מִצִּיאָתָן, וכיון שעבשיו מצאו מת
65 אומרים שבשעה שנגע בו בלילה כבר היה מת. וְהִנֵּי עֲלָה - ושנינו
66 בברייתא על משנה זו, שכל הטומאות אנו דנים אותן בְּשַׁעַת
67 מִצִּיאָתָן, וְדוּקָא בְּמִקּוֹם מִצִּיאָתָן דְּנִים אוֹתוֹ כֵּן, שאם מצאו בבוקר
68 מת באותו מקום שנגע בו בלילה טמא, אבל אם מצאו במקום אחר
69 מת, טהור, ואין אומרים שגם במקום הראשון כבר היה מת. הרי מוכח
70 שאין מחזיקים טומאה ממקום למקום, ואיך אמר רבי יוחנן
71 שמחזיקים.
72 וְכִי הִימָא הֵנִי מִיָּלִי - ואם תרצה לומר שדברים אלו שאמרנו
73 בברייתא שאין מחזיקים טומאה ממקום למקום אינם אלא לענין
74 לְשֻׁרְפָה תְּרוּמָה שֶׁנִּגַּע בָּהּ, שאין מחזיקים אותה כודאי טמאה, אֲבָל
75 לְעֵינֵי לְתוֹלָת, כלומר לענין שתרומה שנגע בה תהיה ספק טמאה
76 שאין אוכלים אותה וגם אין שורפים אותה, תְּלִינָן - תולים, וגם רבי
77 יוחנן שאמר שמחזיקים טומאה ממקום למקום אין כוונתו בתורת
78 ודאי. אין לומר כן, שיש להקשות על כך, וימי תְּלִינָן - וכי מחזיקים
79 טומאה ממקום למקום לענין לתלות, וְהִתְנַן במשנה (טהרות פ"ג
80 מ"ה), מִחַט שִׁדּוּעַ לֵנוּ שֶׁנִּטְמָא, שְׁנִמְצָאָת מִלֵּאָה חִלּוּדָה אוֹ
81 שְׁבוּרָה עַל גְּבִי טְהוֹרוֹת, וכיון שהעלתה חלודה או שנשברה אין עליה
82 שם כלי ופקעה ממנה טומאתה, מְהוּרָה מִלְטָמָא אֶת הַטְּהוֹרוֹת
83 שֶׁנִּמְצָאָה עֲלֵיהֶן, שְׂבָל הַטְּמֵאוֹת דְּנִים אוֹתָן בְּשַׁעַת מִצִּיאָתָן, ואין
84 אומרים שנפלה עליהם כשהיתה שלימה וטמאתן ואחר כך העלתה
85 חלודה או נשברה, אלא אומרים שכשנפלה עליהן כבר היתה חלודה
86 או שבורה, וְאִמָּא - ואם מה ששנינו בברייתא שאין מחזיקים טומאה
87 ממקום למקום נאמר רק לענין שאינו ודאי טומאה ואין שורפים את
88 התרומה שנגע בה, אבל מכל מקום ספק טומאה היא ותולין, אם כן
89 מדוע אומרת המשנה שם שהטהרות ששנמצאה עליהן המטח
90 טהור, לִימָא הֵיא מְעִיקְרָא מִחַט מְעַלְיָתָא הֵיא - נאמר
91 שמתחילה בשעה שנפלה על הטהרות היתה מחט טובה ולא חלודה,
92 וְהַשְׂתָּא הוּא דְּהַעֲלָה חִלּוּדָה - ועבשיו אחרי שנפלה על הטהרות
93 העלתה חלודה, ולפני שהעלתה חלודה כבר טימאה את הטהרות,
94 ונטמא אותם מספק, ומכך שאין אומרים כן אלא אומרים שהטהרות
95 ודאי טהורות, מוכח שדין זה שכל הטומאות כשעת מציאתן הוא דין
96 ודאי ולא ספק, וכמו שלענין מה ששנינו 'כל הטומאות כשעת
97 מציאתן' אנו אומרים שהוא דין ודאי, הוא הדין לענין מה ששנינו
98 שדנים אותן 'במקום מציאתן' ואין מחזיקים טומאה ממקום למקום
99 הוא דין ודאי, ואם נמצא מת במקום אחד אין אומרים שכבר מת
100 כשהיה במקום אחר ששם נגע בו, והאדם שנגע בו טהור בודאי,
101 וקשה לרבי יוחנן הסובר שמחזיקים טומאה ממקום למקום.
102 הגמרא מביאה ראייה נוספת שמה ששנינו שאין מחזיקים טומאה
103 ממקום למקום הוא דין ודאי: וְעוּד תִּנְנָן במשנה (טהרות פ"ט מ"ט),
104 מִצְּאָ שְׂרִיף שְׂרוּף עַל גְּבִי הַיְוִתִים, שכיון שהוא שרוף אינו מטמא,
105 וְכֵן אִם מִצָּא עַל גְּבִי הַיְוִתִים מְטִלִית הַמְהוּמָה - בגד בלוי שהיה
106 של הזב ונטמא ממנו, שכיון שבלה אין לו דין בגד ופקעה ממנו
107 טומאתו, מְהוּרָה מִלְטָמָא אֶת הַיְוִתִים שֶׁנִּמְצָאוּ עֲלֵיהֶם, שְׂבָל הַטְּמֵאוֹת
108 דְּנִים אוֹתָן בְּשַׁעַת מִצִּיאָתָן, ואין אומרים שנפל קודם שנשרף או
109 קודם שבלה וטימא את היטתים, אלא אומרים שכשנפל היה כבר
110 שרוף או בלוי. ומכך שאין מטמאים אותם מספק מוכח שכלל זה שכל
111 הטומאות כשעת מציאתן הוא דין ודאי ולא מספק, וכמו שלענין מה
112 ששנינו 'כל הטומאות כשעת מציאתן' אנו אומרים שהוא דין ודאי,
113 הוא הדין לענין מה ששנינו שדנים אותן 'במקום מציאתן' שהוא דין
114 ודאי.
115 הגמרא מוכיחה שאין לדחות את שתי הראיות שהובאו: וְכִי הִימָא
116 - ואם תרצה לחלק ולומר שאמנם מה ששנינו 'כל הטומאות דנין

1 כִּי פְּלִיגִי - מתי חולקים הַזְקִינָה וְרַבִּי יוֹחֲנָן אִם הַטְּהוֹרוֹת שֶׁנִּגְעוּ
2 בקופה טהורות, כשהניחו את הטהרות בְּקוֹפָה בְּדוּקָה מִשְׂרָצִים, מִד
3 - חזקה סָבֵר, הֵיא בְּדוּקָה - הרי בדקה לפני שהניח בה טהרות, ולכך
4 יש לנו להעמידה בחזקת טהרה ולומר שהשרץ נפל בה רק עכשיו,
5 וימי - רבי יוחנן סָבֵר, אִימָרוּ עִם סִילּוּק יְדוּ נָפַל - יכולים אנו לומר
6 שמיד כשסילק את ידו מהקופה אחרי שבדקה נפל השרץ לתוכה.
7 מקשה הגמרא: וְהֵיא דוּמִיָּא דְּאִשָּׁה קְתַנִּי - והרי הספק ששנינו
8 בקופה מדובר בספק הדומה לספק ששנינו באשה הרואה דם,
9 שמקופה הוכיח הלל כשיטתו באשה ואמר שאין הפרש בין זו לזו,
10 וְאִשָּׁה בְּדוּקָה הֵיא, שצריכה לבדוק בבוקר ובערב, ואם כן גם בקופה
11 צריך לומר שמדובר שבדקה משרצים, ואף על פי כן מודים שמאי
12 והלל שהטהרות שהיו בתוכה טמאות למפרע, וחזרת קושיית
13 הגמרא על חזקה שאמר שהטהרות שהיו בקופה טהורות. מתרצת
14 הגמרא: באמת מדובר בקופה שאינה בדוקה משרצים, וגם אשה בִּינָן
15 דְּשָׂבִיחֵי - שמצויים בה דְּמִים, בְּשִׂאִינָה בְּדוּקָה דְּמִיָּא - נחשבת
16 כאינה בדוקה, ולכן הוכיח הלל מקופה כשיטתו באשה הרואה דם.
17 תירוצ נוסף: וְאִיבְעִית אִימָא - ואם תרצה תוכל ליישב שגם שמאי
18 והלל וגם חזקה ורבי יוחנן עוסקים בקופה בדוקה, וכך יש לחלק, כִּי
19 מוּדוּ שְׂמָאִי וְהֵלֵל שאם נמצא שרץ בקופה טהרות הראשונות
20 טמאות, בְּקוֹפָה שְׂאִינָה מְכּוּסָה וְפִידָה לְמַעְלָה, ולכך יש לחשוש שמא
21 מיד אחרי שבדק את הקופה נפל השרץ לתוכה, וְכִי פְּלִיגִי הַזְקִינָה
22 וְרַבִּי יוֹחֲנָן בְּקוֹפָה מְכּוּסָה, שאין לחשוש שמא נפל שרץ לתוכה, ולכן
23 מטרה חזקה.
24 תמחה הגמרא: אם מדובר בקופה מְכּוּסָה, הִיבִי נָפַל - איך נפל
25 לתוכה שרץ זה שנמצא בה עכשיו. משיבה הגמרא: כְּגוֹן שֶׁתְּשַׁמִּישָׁה
26 של אותה קופה עַל יְדֵי בְּפוּי, שכשהוא רוצה להכניס לתוכה או
27 להוציא ממנה מגלה את הקופה וחוזר ומכסה אותה, ולכן סובר
28 חזקה שהטהרות שהיו בתוכה טהורות, שכל זמן שהטהרות בתוכה
29 נזהר בה וכיסה אותה, ואחרי שניטלו הטהרות מהקופה לכסותה
30 הסיח דעתו מלשמרה ונפל השרץ לתוכה.
31 מקשה הגמרא: וְהֵיא דוּמִיָּא דְּאִשָּׁה קְתַנִּי - והרי הספק ששנינו
32 בקופה מדובר בספק הדומה לספק ששנינו באשה הרואה דם,
33 שמקופה הוכיח הלל כשיטתו באשה ואמר שאין הפרש בין זו לזו,
34 וְאִשָּׁה מְכּוּסָה הֵיא, שלא נופל בה דם מבחוץ, ואם כן גם בקופה
35 צריך לומר שמדובר שהיא מכוסה, ואף על פי כן מודים שמאי והלל
36 שהטהרות שהיו בתוכה טמאות למפרע, ולא כמו שתירצה הגמרא
37 שמדובר בקופה שאינה מכוסה, וחזרת קושיית הגמרא על חזקה
38 שמתהר את הטהרות שהיו בקופה. מתרצת הגמרא: באמת מדובר
39 בקופה שאינה מכוסה, וגם אשה בִּינָן דְּשָׂבִיחֵי - שמצויים בה דְּמִים,
40 בְּשִׂאִין מְכּוּסָה דְּמִיָּא - נחשבת כאינה מכוסה, ולכן הוכיח הלל
41 מקופה כשיטתו באשה הרואה דם.
42 תירוצ נוסף: וְאִיבְעִית אִימָא - ואם תרצה תוכל ליישב זאת כך, כִּי
43 מוּדוּ שְׂמָאִי וְהֵלֵל שאם נמצא שרץ בקופה טהרות הראשונות
44 טמאות, כשנמצא השרץ בְּזוּיָת אַחֶרֶת של אותה הַקּוֹפָה שהיו בה
45 הטהרות, וכיון שהשרץ נמצא באותו מקום חוששים שמא כבר היה
46 שם בשעה שהיו בה הטהרות, ולכך מטמאים למפרע, וְכִי פְּלִיגִי
47 הַזְקִינָה וְרַבִּי יוֹחֲנָן כשנמצא השרץ בְּזוּיָת אַחֶרֶת של הַבֵּית, וכפי
48 שתבאר הגמרא בסמוך. מקשה הגמרא: וְהֵיא קוֹפָה קְאָמֵר - והרי
49 המחלוקת שנאמרה בשמם נאמרה בקופה ולא בבית. מתרצת
50 הגמרא: הִכִּי קְאָמֵר - כך היא כוונתם, קוֹפָה שְׁנִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ
51 בְּתַהֲרוֹת בְּזוּיָת בֵּית זו, וְנִלְמְלוּהָ הַנִּיחָה בְּזוּיָת אַחֶרֶת של הבית
52 אחרי שניטלו ממנה הטהרות, וְנִמְצָא שְׂרִיף בְּקוֹפָה כשעמדה בְּזוּיָת
53 אַחֶרֶת שֶׁבָּה הַנִּיחָה עֲבָשׁוּ, וְהַזְקִינָה סָבֵר לֹא מְחִזְקִינָן - אין
54 מחזיקים טומאה מְמִקּוֹם לְמִקּוֹם, ואנו אומרים שכיון שנמצא השרץ
55 כאן אין חוששים שמא כבר היה בקופה כשהיתה בזוית אחרת, אלא
56 תולים שאחר שהביא את הקופה לכאן נפל השרץ לתוכה, וְרַבִּי
57 יוֹחֲנָן סָבֵר מְחִזְקִינָן - מחזיקים טומאה ממקום למקום, וחוששים
58 שמא כבר היה השרץ בקופה כשהיתה בזוית שנשתמשו בה טהרות.

המשך ביאור למס' נידה ליום שישי עמ' א

22 מעצמה ונטמאה מהבגד. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר עַל בְּרִייתָא זו, לֹא
 23 נִצְרָקָה – לֹא הוּצְרָכָה הַבְּרִייתָא לומר שהכּוּר טהורה מהטעם שאנו
 24 תולים שאדם טהור הניחה על גבי הקרקע, אֲלֵא לְמָקוֹם מְדֻרָן –
 25 אלא באופן שהדף שעליו מונחת הכּוּר משופע, ובאה הברייתא
 26 להשמיענו שאף על פי שהוא משופע ועלולה הכּוּר ליפול, ואם
 27 נפלה נגעה בבגד, מכל מקום טהורה, שאני אומר שאדם טהור הניחה
 28 על גבי הקרקע, אבל אם היתה הכּוּר מונחת על גבי מקום ישר גם
 29 לולא טעם זה הכּוּר טהורה ושמסתבר יותר לומר שאדם טהור נטל
 30 את הכּוּר והניחה על הקרקע מלומר שנפלה מעצמה, ומוכּוּר שאין
 31 מחזיקים טומאה ממקום למקום, אלא אומרים שמכיון שנמצאה
 32 הכּוּר במקום טהור אין חוששים שבאה ממקום טמא והתגלגלה
 33 לכאן, מוכּוּר שדין זה שאין מחזיקים טומאה ממקום למקום נאמר אף
 34 לקולא, ואם כן הוא דין ודאי ולא ספק, ולא כפי שתירצה הגמרא לפי
 35 רבי יוחנן שדין זה הוא מספק, וחזרת הקושיא על רבי יוחנן שאמר
 36 שמחזיקים טומאה ממקום למקום.
 37 הגמרא מתרצת שאכן יש לדחות את הראיות מהמשניות שהובאו
 38 למעלה, ואפשר לתרץ לרבי יוחנן שמה ששינונו בברייתא שאין
 39 מחזיקים טומאה ממקום למקום הוא מספק ונאמר רק לחומרא.
 40 מתרצת הגמרא: הֵתָם – שם לגבי כּוּר שנפל על הקרקע הוא
 41 כְּדִקְדָּנֵי טַעְמָא – כמו ששינונו שהטעם שהכּוּר טהורה הוא משום

1 אותן בְּשֵׁעַת מְצִיאָתָן' הוא דין ודאי כמו שמוכּוּר מהמשניות שהובאו
 2 למעלה, ונאמר בֵּין לְקוּלָא בֵּין לְחוּמְרָא, וְדוּקָא בְּמָקוֹם מְצִיאָתָן,
 3 דהיינו כשדנים על מקום שנמצאו שם, שאז אנו דנים עליהם דין ודאי
 4 בין להקל, כמו כאן לגבי מחט שהעלתה חלודה ומטלית בלוייה
 5 שנמצאו על הטהרות שאנו אומרים שהטהרות טהורות בודאי, ובין
 6 להחמיר, כמו לגבי הנוגע באדם ונמצא מת שאנו אומרים שודאי
 7 כבר היה מת בשעה שנגע בו, אֲבָל לענין ספק שנולד לנו שֶׁלֹא
 8 בְּמָקוֹם מְצִיאָתָן, אינו ודאי שאין מחזיקין טומאה ממקום למקום,
 9 אלא הוא ספק, וּמְשַׁרְף לֹא שְׂרָפִינָן מְתָלָא תְּלִינָן – ואין שורפים
 10 תרומה שיש לנו ספק אם נטמאה באותו מקום אלא אנו תולים
 11 ואומרים שהיא ספק טמאה, ולפי זה יש לקיים מה שתירצנו לדעת
 12 רבי יוחנן שלענין תלות מחזיקים טומאה ממקום למקום, אין לומר
 13 כן, כיון שקשה על כן, וְהֵתָנָן (תוספתא טהרות פ"ד ה"ד), כְּכֹר
 14 שהיתה מונחת עַל גְּבִי הַדֶּף – קרש המונח על גבי יתדות היוצאות
 15 מהכותל, וּמִדֶּף טַמְא – ובגד טמא מוֹנֵחַ תַּחְתָּיו, ובא ומצא את
 16 הכּוּר מונחת על גבי הארץ מהבגד והלאה, אֵף עַל פִּי שְׂאֵם נִפְלָה
 17 הכּוּר מהדף מעצמה, אִי אֶפְשָׁר שֶׁנִּפְלָה בְּמָקוֹם זֶה אֲלֵא אִם בֵּן נִנְעָה
 18 בבגד הטמא המונח מתחת הדף, מכל מקום הכּוּר טהורה, שְׂאֵנִי
 19 אִומֵר שְׂאֵדָם טְהוֹר נִכְנָם לְשָׁם, וּנְמַלָּה וְהַנִּיחָה עַל גְּבִי הַקֶּרֶקֶע, וְלֹא
 20 נִפְלָה הַכּוּר מֵעַצְמָה, עַד שִׂיאָמַר, כְּרִי לִי שֶׁלֹא נִכְנָם שׁוֹם אָדָם
 21 לְשָׁם, כלומר למקום שבו היתה הכּוּר מונחת, שאז ודאי נפלה הכּוּר

מקשה על כך הגמרא: **פְּשִׁימָא** - פשוט הוא דין זה ולמה הוצרכה
 הברייתא להשמיעו, הרי **פִּינּוּ דְבִדְקָה עֲצָמָה בְּשַׁעָה רִאשׁוֹנָה** של
 היום ו**מִצְאָתָהּ הוֹרָה** ודאי **לֹא מְטַמֵּינָן לָהּ** - אין מטמאים אותה
 למפרע **מֵעַתָּה לְעַתָּה**, שהרי בתחילת יום זה בדקה עצמה ומצאה שהיא
 טהורה. מתרצת הגמרא: **אִינְדִי דְתֵנָא** - מכיון ששנה התנא **שִׁמְעַתָּה**
לְעַתָּה מִמְעַטָּתָה עַל יַד מְפָקְדָה לְפָקְדָה, שהוצרך להשמיעו דין זה
 שלא נאמר שטמאה למפרע מיום ראשון אחר שבדקה, **לְכַךְ תֵּנָא**
נְמִי - שנה גם ש**מְפָקְדָה לְפָקְדָה מִמְעַטָּתָה עַל יַד מֵעַתָּה לְעַתָּה**, אף
 שבדין זה אכן אין חידוש.
 הגמרא מבארת טעמים של חכמים: **אֲמַר רַבָּה, מֵאֵי טַעְמֵיהוּ דְרַבְּנָן**
 - מה טעמים של חכמים הסוברים שטמאה מעת לעת, משום **שִׁאשְׁה**
מְרַנְשֵׁת בְּעֲצָמָה ביציאת הדם, ואם ראתה אחרי שבדקה היתה
 מרגישה.
 הגמרא דוחה את טעמו של רבה. מקשה הגמרא: **אֲמַר לִיה אַבְי**
 לרבה, **אִם בְּן שְׁטַעֲמָם מִשּׁוּם שִׁאשְׁה מְרַנְשֵׁת** ביציאת הדם, **תֵּהָא**
דִּיהָ שְׁעָתָה כְּשִׁמְעֵיהּ ולא תהא טמאה למפרע כלל. מבארת הגמרא:
וְרַבָּה שֶׁאִמַר טַעַם זֶה, לְחִדְוִי לְאַבְי הוּא דְבָעֵי - הוא רצה לחדד
 את אביו, ולכן אמר טעם זה כדי שישאלנו על כך.
 שואלת הגמרא: **אֲלֵא מֵאֵי טַעְמֵיהוּ דְרַבְּנָן** - מה באמת טעמים של
 חכמים הסוברים שטמאה מעת לעת. משיבה הגמרא: טעמים הוא
כִּי הָא דְאֲמַר - כמו שאמר רב **יְהוּדָה אֲמַר שְׂמוּאֵל, חֲכָמִים תִּקְנּוּ**
לְהָן לְבָנֵיהּ יִשְׂרָאֵל הַעֲסֻקוּת בְּטַהֲרוֹת שְׁהוּוּ בּוֹדְקוֹת עֲצָמָן שְׁחֵרִית
וְעֲרִבִית, שְׁחֵרִית כְּדִי לְהַכְשִׁיר מְהֵרָת שְׁל לִילָה, להוציאן מכלל
 ספק טומאה, שאם תמצא טהורה תדע שלא ראתה בלילה,
 ולכשתמצא אחר כך שהיא טמאה תדע שהטהרות שהתעסקה בהם
 בלילה ודאי טהורות, **וְעֲרִבִית כְּדִי לְהַכְשִׁיר מְהֵרָת שְׁל יוֹם** להוציאן
 מכלל ספק טומאה אם תראה אחר כך, **וְאִשָּׁה זֹו שְׁבִדְקָה עֲכָשִׁי**
 ומצאה טמאה, ועברו ימים רבים שלא בדקה, **הוֹאִיל וְעֵבֵרָה עַל**
 תקנת חכמים **וְלֹא בְּדָקָה שְׁחֵרִית וְעֵרְבִית**, קנסוה **הַשְּׁפִיכָה עֹנָה**,
 דהיינו יום או לילה, שכל הטהרות שנתעסקה בהן בעונה הזאת
 טמאות. שואלת הגמרא: **מֵאֵי** - מה הכוונה שהפסידה עֹנָה, הרי
 הפסידה שתי עונות, יום ולילה, שהרי מטמאה מעת לעת. משיבה
 הגמרא: הכוונה היא שהפסידה עֹנָה **וְהִירָה מִשּׁוּם קִנְס**, שהרי עונה
 אחת היתה מפסידה אף אם היתה בודקת כדוין, כגון אם בדקה
 בשחרית ומצאה טהורה ובדקה ערבית ומצאה טמאה, הפסידה את
 הטהרות שנתעסקה בהם ביום, וזו שלא בדקה קנסו אותה לטמא
 למפרע מעת לעת, שפסידו גם את הטהרות שנתעסקה בהם בלילה.
 מקשה הגמרא: **אֲמַר לִיה רַב פֶּפְא לְרַבָּא, וְהָא זִימְנִין מְשַׁבְּחַת לָהּ**
 - והרי פעמים אתה מוצא שיש **שְׁלֹשׁ עֹנֹת בְּמַעַתָּה לְעַתָּה**, כגון אם
 לאת בדקה ימים רבים, ובדקה בצהריים ומצאה טמאה, שאנו מטמאים
 אותה מעת לעת משום קנס, ומטמאה שלש עונות, היום, בלילה
 שערב, ואתמול למפרע עד הצהרים, ונמצא שקונסים אותה שתי
 עונות, והרי חכמים לא קנסו אותה אלא עונה אחת. תירץ רבא לרב
 פפא: **הַשְּׁוֹי חֲכָמִים מְדוּתֵיהֶן וְנִתְּנוּ לָהּ זִמְנִין קְבוּעַ שִׁתְּמָא** למפרע
 מעת לעת ואפילו במקום שטמאה על ידי כך שלש עונות, ולא רצו
 לגרוע ולמעט זמנה הקבוע לה, כדי **שִׁלְא תַחְלוּק בְּמַעַתָּה לְעַתָּה**,
 כלומר שלא תתן דבריהם לשיעורין. תירץ נוסף: **אִיבְעִית אִימָא** -
 ואם תרצה תאמר שהטעם שטמאה מעת לעת גם באופן זה הוא
 כדי **שִׁלְא יְהָא חוּמָא נִשְׁכָּר**, שאם תאמר שנקנסו אותה רק עונה
 אחת, דהיינו הלילה שלפני היום שבדקה בו, נמצא חוטא נשכר,
 שאשה שלא בדקה ימים רבים ובדקה היום בשחרית היתה נקנסת
 מעת לעת שלם, וזו שאיחרה מלבדוק עד הצהרים והוסיפה לחטוא
 לא תפסיד אלא לילה וחצי יום. שואלת הגמרא: **מֵאֵי פִּינְיָהוּ** - מהו
 ההבדל בין ביאור זה לביאור זה. משיבה הגמרא: **אִיבָא פִּינְיָהוּ** - יש
 הבדל בין התירוצים באופן **דְאֵתְנִיחָת וְלֹא בְּדָקָה** - שנאנסה ולא
 בדקה בשחרית, ללשון שאמרה שהטעם הוא כדי שלא יהא חוטא
 נשכר, כאן לא שייך טעם זה שהרי נאנסה, ולא תטמא למפרע אלא
 מהלילה, וללשון שאמרה שהטעם הוא כדי שלא לחלק בין אשה

1 **שְׂאֵנִי אֹמֵר, אֲדָם מְהוֹר נִכְנָם לְשֵׁם וְנִמְלָה** והניחה על הקרקע, אבל
 2 בקופה שנחלקו בה חזקיה ורבי יוחנן, הרי נמצא שרץ בתוכה בזוית
 3 אחרת, ובשעת מציאתה טמאה היא, ולא שייך בה סברא זו של
 4 'שאני אומר', לכן סובר רבי יוחנן שמחזיקים טמאה ממקום למקום
 5 ורוששים שמוא טמאה במקומה הראשון.
 6 מקשה הגמרא: כמו שאנו אומרים לגבי ככר שעל גבי הדף שאדם
 7 טהור הניחה על הקרקע, **הֲכָא נְמִי** - גם כאן בקופה שנמצא בה שרץ
 8 בזוית אחרת **נִימָא עֹרְבֵי אֵתָא וְשָׂדָא** - נאמר שעורב בא והשליך את
 9 השרץ לקופה אחרי שהניחה בזוית זו, וכשהיה מונח בזוית הראשונה
 10 לא היה השרץ בתוכה.
 11 מתרצת הגמרא: **אֲדָם דְבִכְוִנָה עוֹשֶׂה מַעֲשִׂי, אֲמַרִינָן** - אנו אומרים
 12 שאפשר שאכן נטל את הככר והניחה על גבי הקרקע, אבל **עֹרְבֵי**
 13 **דְשִׁלְא בְכְוִנָה עוֹשֶׂה מַעֲשִׂי, לֹא אֲמַרִינָן** - אין אומרים כן, שאינו
 14 מסתבר יותר לומר שהשליך את השרץ לקופה מלומר שהיה שם
 15 מתחילה.
 16 הגמרא מבארת את הברייתא שהובאה למעלה בענין ככר שעל גבי
 17 הדף. שואלת הגמרא: **מְקִדֵי הָאֵי בְכָר** - הרי ככר זו שנמצאה על גבי
 18 הקרקע **סָפֵק טוּמְאָה בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד הוּא**, שיש ספק אם נגעה בבגד
 19 הטמא שהיה מונח תחת הדף, **וְכָל סָפֵק טוּמְאָה בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד,**
 20 **סָפֵקָה טָמֵא, וּמְדוּתָה הַכֹּכֵר טְהוּרָה.** משיבה הגמרא: **מִשּׁוּם דְהָוִי**
 21 **[שכבר זו היא] דְבָר שְׂאֵין בּוֹ דַּעַת לִישְׂאֵל, שְׂאֵי אִפְשֵׁר לְשִׁאֵלָה** אם
 22 נגעה בבגד הטמא או לא, **וְכָל דְבָר שְׂאֵין בּוֹ דַּעַת לִישְׂאֵל, בֵּין אִם**
 23 **נִמְצָא בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים וּבֵין אִם נִמְצָא בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד, סָפֵקוּ מְהוֹר,**
 24 **כִּיּוֹן שְׁהָדִין 'סָפֵק טוּמְאָה בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד טָמֵא' נִלְמַד מִסּוּטָה, וְסוּטָה יֵשׁ**
 25 **בְּהַ דַּעַת לִישְׂאֵל אִם נִטְמָא או לא, ודבר שאין בו דעת לישאל לא**
 26 **נִלְמַד מִסּוּטָה.**
 27 תירץ נוסף: **וְאִבְעִית אִימָא** - ואם תרצה תוכל ליישב זאת כך, **הֲכָא**
 28 **- כֵּאֵן בְּכַכֵּר שְׁעַל גְּבִי הַדָּף מְדוּבֵר שֶׁהַבְּגַד הַמוֹנֵחַ תַּחְתּוֹ טָמֵא**
 29 **בְּטוּמְאָה דְרַבְּנָן, וְלִכְּן אִפִּילוּ בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד סְפִיקוּ טְהוּר.** הגמרא
 30 מוכיחה שאכן הברייתא מדברת בטומאה דרבנן: **יִקָּא נְמִי** -
 31 מדוקדק וכן גם בלשון הברייתא, **דְקֵתְנִי** - ששנינו **מְדָרָה, שִׁמְשַׁמְעוּ**
 32 **טוּמְאָה קֵלָה, בְּדָבְרֵיהּ - כְּמוֹ שְׁכַתוּב (ויקרא כו לו) 'עֲלֵה נְדָרְךָ,**
 33 **והכוונה דבר קל, וטומאה דרבנן נחשבת כטומאה קלה יותר.**
 34 שנינו במשנה: **וְחֲכָמִים אֹמְרִים לֹא בְּדָבְרֵי זֶה כּוֹ' וְלֹא כְּדַבְּרֵי זֶה,**
 35 אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה
 36 ממעטת על יד מעת לעת. הגמרא מביאה ברייתא המבארת את דברי
 37 חכמים: **תְּנִי רַבְּנָן בְּרִייתָא, וְחֲכָמִים אֹמְרִים לֹא בְּדָבְרֵי זֶה וְלֹא**
 38 **בְּדָבְרֵי זֶה, לֹא בְּדָבְרֵי שְׂמֵאֵי שְׂלֵא עֲשֶׂה סִיג [ו-חיוק וגר] לְדָבְרֵינוּ**
 39 **מְדַרְבְּנָן טְמָא** את האשה למפרע, ואמר שאשה הרואה דם היה
 40 שעתה, **וְלֹא בְּדָבְרֵי הַלֵּל שְׁהַפְרִיז עַל מְדוּתֵינוּ** - שהגדיל והרחיב
 41 מדתו להחמיר יותר מדאי, ומטמא למפרע מהבדיקה הקודמת אף
 42 אם עברו ימים רבים, שודאי אין הדם מתעכב בבית החיצון זמן רב כל
 43 כך, **אֲלֵא מֵעַתָּה לְעַתָּה**, שהוא עשירם וארבע שעות, **מִמְעַטָּתָה עַל יַד**
 44 **מְפָקְדָה לְפָקְדָה, כְּלוּמַר אֵת הַזִּמְנִין שֶׁמְהַבְדִּיקָה הַקּוּדְמָת, וּמְפָקְדָה**
 45 **לְפָקְדָה מִמְעַטָּתָה עַל יַד מֵעַתָּה לְעַתָּה.** מבארת הברייתא: **מֵעַתָּה לְעַתָּה**
 46 **מִמְעַטָּתָה עַל יַד מְפָקְדָה לְפָקְדָה בִּיצֵד, כְּגוֹן שֶׁבְּדָקָה עֲצָמָה בְּאֵהָר**
 47 **בְּשַׁבָּת, וּמִצְאָתָה עֲצָמָה מְהוֹרָה, וְיִשְׁכְּבָה יוֹם שְׁנֵי וְשִׁלְשֵׁי וְלֹא בְּדָקָה,**
 48 **וְלְרִבְעֵי בְּדָקָה וּמִצְאָתָה עֲצָמָה טָמֵא, אִין אֹמְרִים תְּטַמָּא מְפָקְדָה**
 49 **לְפָקְדָה - מְבַדִּיקָה לְבַדִּיקָה, וְכָל טְהוּרוֹת שֶׁנִּגְעָה בָּהֶם מִיּוֹם רִאשׁוֹן**
 50 **אֲחֵר שְׁבִדְקָה תְּהִינָה טְמָאוֹת, אֲלֵא מִטְּמָא רַק טְהוּרוֹת שֶׁנִּתְעַסְקָה**
 51 **בָּהֶם בְּתוֹךְ מֵעַתָּה לְעַתָּה. וּמְפָקְדָה לְפָקְדָה מִמְעַטָּתָה עַל יַד מֵעַתָּה לְעַתָּה**
 52 **בִּיצֵד, כְּגוֹן שֶׁבְּדָקָה עֲצָמָה בְּשַׁעָה רִאשׁוֹנָה** של היום **וּמִצְאָתָה עֲצָמָה**
 53 **מְהוֹרָה, וְיִשְׁכְּבָה לַהּ שַׁעָה שְׁנֵיהּ וְשִׁלְשֵׁי וְלֹא בְּדָקָה, וְלְרִבְעֵיתָה**
 54 **בְּדָקָה וּמִצְאָתָה עֲצָמָה טָמֵא, אִין אֹמְרִים תְּטַמָּא לְמַפְרַע אֵת כָּל**
 55 **הַטְהוּרוֹת שֶׁנִּתְעַסְקָה בָּהֶם בְּתוֹךְ מֵעַתָּה לְעַתָּה, אֲלֵא מִטְּמָא רַק**
 56 **מְפָקְדָה לְפָקְדָה, כְּלוּמַר רַק אֵת הַטְהוּרוֹת שֶׁנִּתְעַסְקָה בָּהֶם מִהַזְמַן**
 57 **שֶׁאֲחֵר הַבְּדִיקָה שְׁבִדְקָה בְּשַׁעָה רִאשׁוֹנָה עַד עֲכָשִׁי.**
 58 שנינו בדברי חכמים 'מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת'.

המשך ביאור למס' נידה ליום שישי עמ' ב

22 אלא ברואה שלא בשעת וסתה מְכַלְל – משמע דְרַבִּי דוֹקָא אֶפִּילוּ
23 באשה שראתה שְׁלֵא בְשַׁעַת וְסַתָּה אֶמַר שְׂדִיה שְׁעַתָּה, ואם כן קשה
24 מֵאֵן תִּנָּא לְהָא דִּתְנִי רַבְּנָן – מי הוא התנא ששנה את הברייתא
25 שְׁאִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ וְסַתָּה ומצאה כתם דם על בגדה בשעת וסתה, בְּתַמָּה
26 מְמַא לְמַפְרַע כלומר שהאשה טמאה למפרע, ומטמאה את כל
27 הטהרות שנתעסקה בהם מהשעה שכיבסה את הבגד, אף על גב
28 שאילו היתה רואה דם עכשיו בשעת הוסת היינו אומרים שדיה
29 שעתה, משום שֶׁאִם תִּרְאֶה דָם שְׁלֵא בְשַׁעַת וְסַתָּה מְמַמְאָה למפרע
30 מְעַת לְעַת, כלומר, וכיון שיש אופן שמטמאה למפרע בראיית דם, גם
31 בכתם אפשר לומר שמטמאה למפרע, ואין להקשות שלא יהא
32 הכתם חמור מראייה גמורה. נִימָא – האם נאמר שברייתא זו רַבְּנָן
33 הִיא וְלֹא רַבִּי דוֹקָא, שהרי שנינו שאם רואה שלא בשעת וסתה
34 מטמאה למפרע מעת לעת, ואילו לרבי דוסא דיה שעתה.
35 דוחה הגמרא: אֶפִּילוּ תִימָא – אפילו אם תאמר שהברייתא שנויה
36 כדעת רַבִּי דוֹקָא לא קשה, שיש לומר שְׁעַד כָּאֵן לֹא פְּלִיג רַבִּי דוֹקָא
37 עֲלֵייהוּ דְרַבְּנָן – לא נחלק רבי דוסא על חכמים ואמר דיה שעתה,
38 אֲלֵא בְרֹאה בְשַׁעַת וְסַתָּה, אֲבָל בְּרֹאה שְׁלֵא בְשַׁעַת וְסַתָּה מוֹדִי
39 לָהּ – מודה רבי דוסא לחכמים שמטמאה למפרע, ולא כמו שנתבאר
40 למעלה שנחלקו ברואה שלא בשעת וסתה, וּמִתְנִיתִין – ומשנתנו
41 ששנינו 'דיה שעתה' מדובר באשה הרואה בְשַׁעַת וְסַתָּה, וְרַבִּי דוֹקָא
42 הִיא, שהרי לחכמים בכל אופן מטמאה למפרע,

1 לאשה גם כאן שייך טעם זה, ותטמא למפרע מעת לעת.
2 שנינו במשנה: כָּל אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ וְסַתָּה [וכו'] דיה שעתה. הגמרא
3 דנה כדעת מי שנויה הלכה זו. שואלת הגמרא: לִימָא מִתְנִיתִין רַבִּי
4 דוֹקָא הִיא וְלֹא רַבְּנָן – האם נאמר שמשנתנו בשיטת רבי דוסא היא
5 שנויה ולא בשיטת רבנן, דִּתְנִיָא בברייתא, רַבִּי אֲלֵעֲזָר אֹמֵר, אֲרַבְע
6 נְשִׁים דִּיִּין שְׁעָתָן מִפְּנֵי שְׁאִין הָדָם מִצִּוֵּי בִּהְיוֹן, וְאֵלּוּ הֵן, בְּתוּלָה,
7 מְעוּבָרָתָה, מְנִיקָה וְזִקְנָתָה, רַבִּי דוֹקָא אֹמֵר, כָּל אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ וְסַתָּה
8 דִּיהָ שְׁעָתָה, וּרְבִנָן חוֹלְקִים עַל רַבִּי דוֹסָא בְּמִקּוּם אַחַר וְסוּבְרִים שְׁגַם
9 אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ וְסַתָּה מִטְּמָאָה לְמַפְרַע.
10 משיבה הגמרא: אֶפִּילוּ תִימָא – אפילו אם תאמר שמשנתנו שנויה
11 בשיטת רַבְּנָן, לא קשה מדוע שנינו שכל אשה שיש לה וסת דיה
12 שעתה, שְׁעַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגִי רַבְּנָן עֲלֵיהּ דְרַבִּי דוֹקָא – לא נחלקו
13 רבנן על רבי דוסא ואמרו שטמאה למפרע, אֲלֵא באשה שראתה
14 שְׁלֵא בְשַׁעַת וְסַתָּה, שִׁמְכִינן שראתה שלא בזמנה יש לחוש שמא
15 ראתה קודם לכן, ולא שייך לומר חזקה 'אורח בזמנו בא', כלומר
16 שהוסת בא בזמנו, שהרי אנו רואים שראתה שלא בזמן הוסת, אֲבָל
17 אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ וְסַתָּה, מוֹדִי לִיהָ חֲכָמִים לְרַבִּי דוֹסָא שְׂדִיה
18 שעתה, שיש חזקה שהוסת בא בזמנו ולא קודם לכן, וּמִתְנִיתִין –
19 ומשנתנו שאומרת שאשה שיש לה וסת דיה שעתה עוסקת באופן
20 שראתה בְשַׁעַת וְסַתָּה, ושנויה כְּרַבִּי הַבֵּל.
21 מדייקת הגמרא: מִכָּן שֶׁאִמְרַת שְׂרַבְּנָן שְׁטִימָאוּ לְמַפְרַע לֹא אִמְרוּ כֵּן